

Utlåtande Rotel IX (Dnr KS 2020/390)

Gör det lättare att återvinna – öka öppethållandet på återvinningscentralerna

Motion av Emilia Bjuggren och Ulf Walther (båda S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Emilia Bjuggren och Ulf Walther (båda S) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige om att göra det lättare att återvinna. Motionärerna föreslår att staden tar fram en strategi med konkreta åtgärder för att öka återvinningsgraden i Stockholm. De föreslår även att kommunfullmäktige ska ge Stockholm Vatten och Avfall AB ett särskilt ägardirektiv som syftar till att öka öppethållandet vid stadens återvinningscentraler till klockan 07-21 på vardagar. Till sist föreslås även att miljö- och hälsoskydds nämnden ges i uppdrag att samla avfallsbranschen samt andra relevanta aktörer för att förbättra tillgängligheten vid stadens återvinningscentraler.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden miljö- och hälsoskydds nämnden, trafiknämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholm Vatten och Avfall AB redan idag har flera pågående projekt som syftar till att göra det lättare att återvinna inom staden. Kontoret anser därför att motionen ska anses vara besvarad.

Exploateringsnämnden konstaterar att stadens nya miljöprogram prioriterar frågorna som motionen lyfter i miljömålet Ett resurssmart Stockholm. Vidare är nämnden positiv till att en strategi för ökad återvinningsgrad tas fram.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden uttrycker att de är generellt positiva till att staden vidtar åtgärder för att underlätta återanvändning och återvinning. Samtidigt lyfter nämnden frågan att det är osäkert om återvinningscentralernas miljötillstånd tillåter tidigare öppnande än idag.

Trafiknämnden lyfter att det är av stor vikt att alla nya uppdrag som ges inom avfallsområdet samordnas med de befintliga då flera handlingsplaner på området är under framtagande.

Bromma stadsdelsnämnd konstaterar att de har problem med tjuvtippningar av avfall i stadsdelen något som år 2019 kostade nämnden 350 000 kr att åtgärda. Nämnden menar vidare att incitament för dumpning skapas genom de avgifter som företag och verksamheter behöver betala vid återvinningsstationerna.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd välkomnar ambitionen att öka återvinningsgraden i Stockholm samt att en strategi för detta kan vara positivt. Nämnden uttrycker dock att utökade öppettider för detta ändamål är meningslöst innan frågan utretts eller en strategi är framtagen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd menar att stadens avfallsarbete styrs bland annat utifrån stadens Miljöprogram, Avfallsplan, Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast samt stadens budget. Där återfinns strategier och åtgärder som ligger i linje med det som föreslås i motionen.

Stockholms Stadshus AB menar att det pågår ett kontinuerligt arbete för att öka återvinningsgraden inom staden. Vidare menar koncernen att öppettiderna på återvinningscentralerna redan idag är goda samt lyfter att Stockholm Vatten och Avfall AB i kommande kundundersökningar kommer fråga om ökade öppettider efterfrågas av bolagets kunder.

Mina synpunkter

Att skapa goda förutsättningar för alla stockholmare att enkelt kunna återvinna och återbruka på rätt sätt är en kärna i stadens arbete för bättre avfallshantering och att bli mer resurssmart, därför är också Ett resurssmart Stockholm ett av huvudmålen i stadens nya miljöprogram.

Vidare återfinns även mål och tydliga åtgärder för att uppnå en ökad tillgänglighet och återvinningsgrad i remissversionen av ny Avfallsplan för 2021-2024, bland annat under delmål 3.2 Systemen för avfallshantering ska vara enkla, ha god tillgänglighet och vara trygga att använda. Genomgående framgår i remissversionen till ny Avfallsplan vilka konkreta åtgärder som olika delar av stadens organisation och externa aktörer ska vidta för att förbättra tillgängligheten och återvinningsgraden inom staden. Att, utöver detta, utarbeta en separat strategi ”för att betydligt öka återvinningsgraden i Stockholms stad” som föreslås i motionen ser jag därför som överflödigt.

En del i att öka återvinningsgraden av avfallet är att göra det lätt att göra rätt. Här behövs många olika åtgärder för att underlätta för stadens invånare att på ett enkelt sätt göra sig av med sitt avfall. Att lösningen ligger i att ge Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) i uppgift att utöka öppettiderna på stadens återvinningscentraler genom ett nytt särskilt ägardirektiv ställer jag mig dock tveksam till. Självklart ska öppettiderna vara goda och reflektera de behov som stockholmarna har för att kunna återvinna och återbruka på ett gott sätt. Det är också därför stadens återvinningscentraler och återbruk är öppna på både kvällar och helger. Dock så vill jag även lyfta det perspektiv som miljö- och hälsoskyddsnämnden nämner i sitt remissvar om konsekvenserna av ökat buller som följd av tidigare öppnande av återvinningscentraler samt huruvida detta går att göra utan ökade bullerstörningar. Detta behöver i så fall undersökas. En viktigare fråga är förstås om just ökade öppettider vid återvinningscentraler är något som stockholmarna efterfrågar, en fråga som förhoppningsvis kan besvaras i SVOA:s planerade kundundersökning.

Motionärerna lyfter att stockholmarna slänger mindre mängd grovsopor än i andra kommuner i landet vilket lyfts som ett problem. En annan förklaring till att mängden är mindre i Stockholm än i andra kommuner kan vara att en stor del av stockholmarna bor i flerfamiljshus, vilka lämnar mindre mängd grovavfall än villahushåll. En annan förklaring är att fler stockholmare låter företag både utföra renoveringar och samtidigt ta hand om grovavfallet som då istället räknas som verksamhetsavfall. Grovavfallet har också blivit lättare genom att exempelvis TV-apparater blir tunnare och datorer mindre. Därmed behöver det inte vara ett mål i sig att öka mängden grovsopor som stockholmaren lämnar på en återvinningsstation och Stockholms avfallsplaner styr tydligt mot minskade avfallsmängder som mål.

För att underlätta invånarnas avfallshantering har staden tagit flera steg under senare år och fokus har här legat på nya typer av insamlingsystem som olika mobila lösningar exempelvis mobila miljöstationen för farligt avfall och stadens nya pop-up återbruk, eller de nya återbruken som är belägna vid

stadens ÅVC:er och de nya automatiska miljöstationerna som är åtkomliga dygnet runt. Avslutningsvis vill jag till de stockholmare som finner det svårt att nyttja stadens återvinningscentraler tipsa om SVOA:s tjänst Returtjänst, där alla stockholmare kan få sitt grovavfall hämtat av upphandlade transportörer som kör det till en återvinningscentral där det tas om hand.

Bilaga

1. Reservationer m.m.
2. Motion om att göra det lättare att återvinna – öka öppethållandet på återvinningscentralerna

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Stadens miljöprogram 2020-2023 pekar ut ett resurssmart Stockholm som ett av flera viktiga etappmål. Kommunfullmäktige har i och med antagandet av miljöprogrammet beslutat att staden ska minska resursanvändningen, bidra till klokare konsumtion och öka recirkulation av stadens materiella resurser. Det är angeläget att staden nu följer miljöprogrammets bestämmelser och gör de kompletterande satsningar som krävs för att lyckas.

En sådan åtgärd är att öka tillgängligheten och öppettiderna för stadens återvinningscentraler (ÅVC). Att flera centraler öppnar först kl. 10 på vardagar är ett hinder för många som hade kunnat återvinna på resvägen till jobbet. Att flera centraler stänger tidigt på helger leder till köer och tomgångskörning. Flera remissinstanser, så som Bromma stadsdelsnämnd och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, menar att ökade öppettider är en bra idé som skulle öka tillgängligheten. Självklart måste ökade öppettider utredas så att gällande bullerkrav också kan tillgodose. Staden bör därför ge SVOA i uppdrag att förbättra öppettiderna och utreda hur detta kan göras. Vi förvånas över att föredragande borgarråd motsätter sig detta.

Köerna är långa och trycket är stort på stadens återvinningscentraler. Än mer allvarlig blir situationen av att grannkommuner inte tar sitt ansvar. Varken Solna stad eller Sundbybergs kommun har någon återvinningscentral. Sedan Kvarnkullens återvinningscentral stängde för ett drygt år sedan (för bygget av tvärbanan) är Sundbybergsborna utan, och det kommer att dröja innan en ny är på plats. I 1,5 års tid har alltså Sundbybergs invånare hänvisats till återvinningscentralerna i Järfälla eller

Täby. Hur många väljer att åka 20-25 minuter enkel väg till Hagbytippen jämfört med 5-10 minuter till Bromma? Staden måste sätta press på grannkommunerna att lösa situationen och få återvinningscentraler på plats åt sina medborgare.

I linje med miljöprogrammet bör också hälsoskyddsnämnden, kommunstyrelsen och SVOA tillsammans utarbeta konkreta förslag för att öka återvinningsgraden i Stockholm. På samma sätt som staden har en kemikalieplan och matstrategi som kompletterar gällande miljöprogram är det angeläget att ha en återvinningsstrategi som täcker alla steg i avfallshierarkin. Genom att stadens avfallsarbete nu snabbt går från traditionell avfallshantering till att också innebära att minska onödig konsumtion, främja återbruk och stimulera till ökad materialåtervinning kommer de finansiella ramarna behöva ses över. Ett större uppdrag behöver också följas av motsvarande finansiella muskler. I princip alla remissinstanser är positiva till detta, men inte föredragande borgarråd. Istället lyfts olika mindre redan pågående satsningar, som är bra, men inte tillräckliga. Vi beklagar att de grönbå är nöjda med det arbete som redan görs och att de inte vill höja ambitionerna och ta ett helhetsgrepp runt frågan.

Motionens tredje och sista förslag handlar om att staden behöver samla återvinningsbranschen för att förbättra den ofta katastrofala situationen vid återvinningsstationerna. Det är dock anmärkningsvärt att varken majoriteten eller remissinstanserna ens kommenterat motionens förslag. Det är angeläget att hitta lösningar och förbättringar för dessa platser som många stockholmare upplever som nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Vi är övertygade om att branschen har både möjligheten och viljan att bidra till att uppfylla stadens miljömål och att branschen tillsammans med staden kan komma fram till konkreta förslag på hur det kan göras och situationen vid återvinningsstationerna kan förbättras. Majoriteten verkar istället vilja tita ihjäl problematiken.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 16 december 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Katarina Luhr

Mats Larsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Kadir Kasirga och Karin Gustafsson (alla S) och Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Emilia Bjuggren och Ulf Walther (båda S) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige om att göra det lättare att återvinna. Motionärerna föreslår att ta fram en strategi med konkreta åtgärder för att öka återvinningsgraden i Stockholm. De föreslår även att kommunfullmäktige ska ge Stockholm Vatten och Avfall AB ett särskilt ägardirektiv som syftar till att öka öppethållandet vid stadens återvinningscentraler till klockan 07-21 på vardagar. Till sist föreslås även att miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att samla avfallsbranschen samt andra relevanta aktörer för att förbättra tillgängligheten vid stadens återvinningscentraler.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2020 framgår att alla nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta för ett resurssmart Stockholm i enlighet med EU:s avfallshierarki. Där det är möjligt ska avfallet återanvändas eller i annat fall material- eller energiåtervinnas. I stadens *Miljöprogram 2020-2023*, som kommunfullmäktige beslutade om den 25 juni 2020 (dnr KS 2019/1040), preciseras att målbilden för ett resurssmart Stockholm är att staden har identifierat och kartlagt stora resursflöden och har en utarbetad strategi för att skapa cirkularitet för dessa. Etappmålen för perioden är bland annat att recirkulationen av materiella resurser ska öka och att återbruket i Stockholm ska öka väsentligt. I kommunfullmäktiges budget för 2020 framgår i ägardirektiven till Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) för perioden 2020-2022 att bolaget ska bidra till skapa förutsättningar för ett ökat återbruk genom ett nytt återbruk i Järva, fler pop-up återbruk och genom att undersöka förutsättningar för mobila återvinningscentraler.

Stadens målsättningar och åtgärder inom avfallshanteringen preciseras även i den kommunala avfallsplanen, senast fastställd av kommunfullmäktige den 3 april 2017 (*Avfallsplan för Stockholm 2017-2020*, dnr 171-1991/2016). Avfallsnämnden har ansvaret för att framtagande av avfallsplanen och vid sammanträdet den 11 juni 2020 beslutades om ett *förslag till Avfallsplan för 2021-2024*, som skickats på remiss. Här finns bland annat ett delmål om att återanvändningen ska öka genom att tillgängliggöra insamlingssystem och att stimulera till eftertanke innan något kastas. Detta ska uppnås exempelvis genom att SVOA ökar tillgängligheten för inlämning av produkter till återvinning och ökar informationsinsatserna till invånarna om återbruk. Andra konkreta åtgärder som föreslås är att SVOA ska samarbeta med aktörer som tar emot begagnade produkter för att återanvända eller reparera, samarbeta med aktörer som vill utveckla nya kommersiella återbruksverksamheter, utreda och utveckla system för mottagande och hantering av material till återanvändning, utreda möjligheten att införa återbrukslokaler i samtliga stadsdelar och utreda möjligheten för återbrukslokaler i anslutning till sopsugsterminaler.

Målen och de föreslagna åtgärderna ska ses mot bakgrund av att SVOA har ambitionen att vara ledande inom avfallshantering och bland annat har anslutit sig till frivilliga åtaganden som går utöver krav i lagstiftningen och nationella miljömål. Dessa är att reducera mat- och restavfall med 25 procent per person jämfört med 2015 senast under år 2025 (*Avfall Sveriges 25/25-mål*) och en reduktion av restavfallet med 15 procent per capita senast 2030 jämfört med 2015 (*Stiftelsen C40:s ZeroWaste-deklaration*).

Bland redan pågående projekt inom området kan nämnas att SVOA arbetar med att utveckla en digital tjänst som ska möjliggöra för privatpersoner att hämta sådant som lämnats in till återvinningscentralen men som bedöms ha ett värde för andra och att Skärholmens återbruk är planerat att öppna under 2021.

Med beaktande av ovanstående redovisning av gällande och pågående framtagande av strategi- och styrdokument inom området anser stadsledningskontoret inte att det finns ett behov av att genomföra de förslag som motionärerna har framställt.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att motionen anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2020 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att anse remissen besvarad med kontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret konstaterar att stadens nya miljöprogram prioriterar detta område genom miljömålet Ett resurssmart Stockholm. Kontoret delar uppfattningen om att Stockholm kan behöva bli bättre på att återvinna avfall och anser att det även är viktigt att staden verkar för en ökad efterfrågan av återanvänt och återvunnet material.

Exploateringskontoret är positivt till förslaget att miljö- och hälsoskyddsnämnden ges ett ökat ansvar i arbetet för en övergång till en cirkulär ekonomi genom att samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten för stockholmarna vid återvinningsstationerna.

Exploateringskontoret är även positivt till motionens förslag att det utarbetas en strategi för att öka återvinningsgraden i staden och menar att den bör innehålla konkreta åtgärder som underlättar både återvinning och återbruk. Kontoret avstår dock från att ha några synpunkter på förslaget att Stockholm Vatten och Avfall får i uppdrag att förbättra öppethållandet vid stadens återvinningscentraler eftersom arbetet med att ta fram den föreslagna strategin kan förväntas visa om detta är ett bra förslag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2020 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Karin Lekberg m.fl. (S) och Deniz Butros (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Tapani Juntunen (SD), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen ställer sig generellt positiv till att staden vidtar möjliga åtgärder för att underlätta återanvändning och återvinning.

Miljöprogrammet

Frågan om att öka återanvändning och återvinning har adresserats och utretts inom ramen för arbetet med framtagande av stadens miljöprogram 2020-2023, som har fastställts av kommunfullmäktige. Under det fjärde målet ”Ett resurssmart Stockholm” adresseras de frågor som lyfts i motionen.

Målet om ett resurssmart Stockholm omfattar tre etappmål för programperioden

- *Minskad resursanvändning och klokare konsumtion*
- *Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden*
- *En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen*

Miljöförvaltningen har varit delaktig i framtagandet av miljöprogrammet och tycker att de åtgärder som avses åstadkommas inom ramen för stadens arbets enligt programmet är bra. Inom ramen för miljöprogrammet ligger även att arbeta för att möjliggöra en ökad återanvändnings- och återvinningsgrad för medborgarna. Miljöförvaltningen tycker att det är angeläget att nu följa de intentioner som anges i miljöprogrammet. Om så sker kan stora förbättringar göras när det gäller såväl återanvändning som återvinning.

Finansiering av avfallshandling i staden

När det gäller den avfallshandling som Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) ansvarar för så finansieras den av avfallstaxan. Det är alltså i dagsläget avfallstaxan som avgör vilka ekonomiska medel SVOA har för att samla in och omhänderta hushållens avfall. Miljöförvaltningen har i sin tillsyn sett att SVOA arbetar aktivt för att öka servicen och hitta nya lösningar för att möta stockholmarnas behov och öka

återvinningen såväl som återbruket. Miljöförvaltningen ser det förstås som positivt om ytterligare resurser kan läggas på detta arbete.

Öppettider på Återvinningscentraler

Återvinningscentralerna (ÅVC) har i sitt verksamhetstillstånd bullervillkor som anger att det innan kl. 07:00 inte får låta mer än 40 dBA vid bostad. Innan öppning behöver, enligt vad förvaltningen erfar, en ÅVC iordningställas och ofta behöver bullrande arbetsmoment utföras så som rangering av containrar. En förutsättning för tidigt öppethållande är att SVOA anser att de klarar sina bullervillkor för anläggningarna. Detta är därför något som behöver utredas närmare om öppettiderna ska utökas.

Övrigt värt att notera

I EU-kommissionens förslag till handlingsplan för en cirkulär ekonomi föreslås ett förbud mot att destruera osålda varor. Frankrike har redan beslutat om ett sådant förbud, som träder i kraft 2022. Nu ser Tyskland ut att följa i deras spår. Ett förbud mot att förstöra överblivna varor har lagts fram av den tyska regeringen som ett av flera förslag för att sätta press på de inhemska företagen att producera och agera mer cirkulärt. En sådan åtgärd måste beslutas på statlig nivå, men kan förstås drivas av staden.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2020 följande.

1. Trafiknämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Rikard Warlenius m.fl. (V) och Jan Valeskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mads Lundgaard (SD), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Malin Ericson (Fi) som instämde i reservationen från Rikard Warlenius m.fl. (V) och Jan Valeskog m.fl. (S).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret har tagit del av remissen och har inget att erinra mot de förslag som anges i motionen och konstaterar samtidigt att förslagen inte bedöms ge direkta konsekvenser för kontorets verksamhet.

I sammanhanget bör det uppmärksammas att det i staden för närvarande finns flera uppdrag och initiativ inom avfallsområdet. Gemensamt för detta arbete är det övergripande syftet att minska uppkomsten av avfall och minska skadeverkningarna av det avfall som trots allt ändå uppstår.

Kontoret arbetar för egen del med att ta fram en handlingsplan för minskad nedskräpning i mark och vatten. Kontoret är också delaktigt bland annat i arbetet med ny avfallsplan, handlingsplanen för minskad plastanvändning, genomförandet av handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast och genomförandet av den nyligen antagna kemikalieplanen.

Med anledning av ovanstående anser kontoret att det är av särskild vikt att nya uppdrag som eventuellt tillkommer inom avfallsområdet, eller närliggande områden, samordnas med tidigare uppdrag. Nya uppdrag behöver anpassas till pågående arbete och till den befintliga strukturen för att undvika dubbelarbete och otydlighet i stadens styrdokument.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2020 följande.

Bromma stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på motionen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 juli 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till tanken om en ökad återvinningsgrad i Stockholm. Förslaget om att ge Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) samt miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en strategi med konkreta insatser är därför bra.

Bromma stadsdelsförvaltning har årligen problem med tjuvtippningar och ser bland annat därför ett behov av att åstadkomma förändringar för att öka återvinningsgraden i Stockholm. Stadsdelsförvaltningen uppmärksammade år 2019 minst 122 fall av otillåtna tippningar till en åtgärdskostnad om 350 000 kr. Inom 77 av dessa fall översteg mängden avfall 4 kubikmeter. Genom att små företag och verksamheter idag måste betala en avgift för att lämna grovavfall och trädgårdsavfall på återvinningsstationerna blir man möjligen istället mer benägen att dumpa sitt avfall på parkmark och andra platser för att undvika avgiften.

För att öka återvinningsgraden kan ett utökat öppethållande på återvinningsstationerna vara en åtgärd. Genom att utöka öppettider ökar även tillgängligheten.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2020 följande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Eva Fagerhem (S), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar idén att öka återvinningsgraden i Stockholm. Att ge SVOA och miljö- och hälsoskydds nämnden i uppdrag att ta fram en strategi med konkreta insatser är därför bra.

Dock känns det meningslöst att föreslå ökade öppettider, eller några andra förslag, innan denna utredning och strategi är framtagen. Det är inte säkert att ökade öppettider skulle leda till att flera återvinner. Det är därför bättre att ge berörda nämnder och bolag i uppdrag att utreda vad som kan göras för att öka återvinningsgraden och sedan genomföra de åtgärderna. Det är ingen idé att komma med åtgärder innan det har klarlagts vilka åtgärder som faktiskt kommer ge effekt.

Att se över tillgängligheten är alltid en bra idé. Alla människor ska kunna röra sig så störningsfritt som möjligt i staden, även på återvinningsstationer.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 maj 2020 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads avfallsarbete styrs bland annat utifrån stadens *Miljöprogram*, *Avfallsplan*, *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast* samt kommunstyrelsens budget 2020. Där återfinns strategier och åtgärder som ligger i linje med det som föreslås i motionen. Stockholms stads avfallsplan sträcker sig fram till 2020, vilket innebär att planen just nu är under revidering. I det arbetet kan förslag i likhet med motionen tas i beaktande.

Stadsdelsnämndens miljöarbete utgår självklart från ovannämnda styrdokument och i nämndens verksamhetsplan finns målet Nämndens verksamheter bidrar till en

hållbar livsmiljö. I nämndens verksamheter handlar arbetet bland annat om att minska matsvinnet, öka möjligheterna till att ta hand om matavfall, minska nedskräpningen och erbjuda möjlighet till källsorteringen i parker och grönområden. För stadsdelsnämnden finns särskilda utmaningar inom till exempel förskolan där en del verksamheter huserar i bostadshus där utrymmet för avfallshantering i fastigheten kan vara begränsad.

I linje med stadens framkomlighetsstrategi och miljöprogram anser förvaltningen att det är viktigt att service, såsom avfallshantering, utvecklas i takt med att Stockholms stad arbetar för minskat bilberoende. Förvaltningen förespråkar åtgärder som underlättar för de invånare som inte har tillgång till bil för att ta sig återvinningscentralerna utanför staden. Förvaltningen anser att stadens arbete med mobila miljöstationer och pop-up återbruk är en viktig service som bör prioriteras även fortsättningsvis.

När platser för avfallssortering och mobila miljöstationerna planeras är det angeläget att tillgängligheten till platserna beaktas så att de fungerar för till exempel personer med funktionsnedsättning. En betydelsefull service för äldre och funktionsnedsatta är möjligheten att få hjälp med att bli av med till exempel grovavfall och elektroniskt avfall.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 28 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Återvinning och återanvändning är en del av SVOAs kärnverksamhet. Bolaget arbetar med ständiga förbättringar för att öka återvinningsgraden för det material vi tar emot på stadens återvinningscentraler. Vi har ett aktivt arbete kring återbruksmaterial och utvecklar tjänster för att vara tillgängliga och nå våra medborgare på ett enkelt sätt. Skärholmen kommer att få ett lokalt återbruk som ska inspirera till hållbara val. 2020 har vi utökat till två popupåterbruksanläggningar som ger möjlighet till ökad turlista. Vi utvecklar vidare en digital funktion för delning av material som inte kan säljas av våra återbruksmottagare.

När det gäller tillgängligheten på våra återvinningscentraler har vi under våren 2019 utökat och anpassat bemanningen efter säsong och veckodag, för att säkerställa service i världsklass. Vi har valt att satsa på jämförelsevis hög bemanningstäthet eftersom personalen är en av våra viktigaste resurser. Vår kommun är i det övre skiktet när det gäller öppettidstimmar och våra återvinningscentraler håller endast stängt sex dagar per år (jul, nyår och midsommar).

Återvinningscentraler (Lövsta, Bromma, Östberga, Vantör, Sättra)	Måndag - Torsdag	Kl. 10-20
	Fredag - Söndag	Kl. 9-17

Roslagstulls återbruk	Måndag - Torsdag	Kl. 16-21
	Lördag - Söndag	Kl. 10-16

En förlängning av öppettid innebär mindre personalstyrka utslaget över öppettid och/eller förhöjd avfallstaxa. Innan öppettid krävs arbete på anläggning samt borttransporter av material. I miljötillstånden för anläggningarna finns villkor som begränsar vilka tider bullrande verksamhet får utföras. I kommande kundundersökningar kommer vi att utvärdera hur stor del av kunder som önskar längre öppettider på stadens återvinningscentraler.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen instämmer med SVOA:s svar att det pågår ett kontinuerligt arbete för att för att öka återvinningsgraden för det material som tas emot på stadens återvinningscentraler. Bolaget är även aktiva vad gäller att utveckla tjänster både digitala och fysiska för att vara mer tillgängliga för medborgarna, exempelvis har det tagits fram popup-återbruksanläggningar samt en digital funktion för delning av material som inte kan säljas av återbruksmottagare.

Koncernledningen anser att öppettiderna på återvinningscentralerna redan idag är god. Öppettider utöver det som erbjuds idag innebär att personaltätheten behöver minskas eller att avfallstaxan behöver höjas. Det kan även finnas hinder som inte möjliggör ökade öppettider såsom miljötillstånd som begränsar tider för bullrande arbete.

Koncernledningen ser positivt på att SVOA under kommande kundundersökningar kommer utvärdera hur stor del av kunderna som önskar längre öppettider på stadens återvinningscentraler.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Karin Lekberg m.fl. (S) och Deniz Butros (V) enligt följande.

Att nämnden beslutar att tillstyrka motionen, samt anför därutöver följande:

Miljöförvaltningen ser positivt på att staden vidtar fler åtgärder för att underlätta återanvändningen och återvinningsgraden i staden. Inte minst stadens miljöprogram 2020-2023 pekar ut ett resurssmart Stockholm som ett av flera viktiga etappmål. Kommunfullmäktige har i och med antagandet av miljöprogrammet beslutat att staden ska minska resursanvändningen, bidra till klokare konsumtion och öka recirkulation av stadens materiella resurser. Det är angeläget att staden nu följer miljöprogrammets bestämmelser och gör de kompletterande satsningar som krävs för att lyckas.

En av dessa åtgärder är att öka tillgängligheten och öppettiderna för stadens återvinningscentraler (ÅVC). Att flera stationer öppnar först kl. 10 på vardagar är ett hinder för många som hade kunnat återvinna på resvägen till jobbet. Ökade öppettider behöver utredas så att gällande bullerkrav också kan tillgodoses. Staden bör därför ge SVOA i uppgift att förbättra öppettiderna och utreda hur detta kan göras.

I linje med miljöprogrammet bör också hälsoskyddsnämnden, kommunstyrelsen och SVOA tillsammans utarbeta konkreta förslag för att öka återvinningsgraden i Stockholm. På samma sätt som staden har en kemikalieplan och matstrategi som kompletterar gällande miljöprogram är det angeläget att ha en återvinningsstrategi som täcker alla steg i avfallshierarkin. Genom att stadens avfallsarbete nu snabbt går från traditionell avfallshantering till att också innebära att minska onödig konsumtion, främja återbruk och stimulera till ökad materialåtervinning kommer de finansiella ramarna behöva ses över. Ett större uppdrag behöver också följas av motsvarande finansiella muskler.

Slutligen ser vi fram emot att staden också samlar återvinningsbranschen. Vi beklagar att förvaltningen inte kommenterade motionens förslag om att förbättra situationen vid återvinningsstationerna. Det är angeläget att hitta lösningar och förbättringar för dessa platser som många stockholmare upplever som nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Vi är övertygade om att branschen har både möjligheten och viljan att bidra till att uppfylla stadens miljömål och att branschen tillsammans med staden kan komma fram till konkreta förslag på hur det kan göras och situationen vid återvinningsstationerna kan förbättras.

Särskilt uttalande gjordes av Tapani Juntunen (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna anser att det är positivt att staden aktivt arbetar för att göra det lättare för stadens innevånare att återvinna och hantera avfall. De nuvarande öppettiderna för återvinningscentralerna begränsar både privatpersoner och företags möjligheter att hantera avfall. Ökade öppettider kan därför vara en god idé för att öka återvinningen och därmed få en positiv miljöpåverkan.

Ang. skrivelsen under ”värt att notera” ges förvaltningen möjlighet att driva frågan om ett förbud mot kassering av avfall med viss beskaffenhet. Ett sådant förbud är ännu ej prövat och dess effekter ur miljö- och näringslivshänsyn är svåra att beakta. Om ett sådant förbud införs måste staden betänka vilka möjligheter som behöver öppnas upp för att tillgodose de företag som hanterar varor som ej får kasseras.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Rikard Warlenius m.fl. (V) och Jan Valeskog m.fl. (S) enligt följande.

Att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anför följande:

Trafikkontoret skriver att de inte har något att erinra mot de förslag som anges i motionen, men konstaterar också att förslagen inte bedöms ge direkta konsekvenser för kontorets verksamhet. Formuleringarna kan tolkas så, att kontoret inte heller anser det önskvärt.

Vi menar dock att trafikkontoret visst berörs av motionen, och bör göra så, inte minst när det gäller den ohållbara situationen vid återvinningsstationerna som trafikkontoret upplåter till mark till.

Många stockholmare upplever att återvinningsstationerna är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. I motionen föreslår vi därför att staden samlar branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten för stockholmarna. Här kan trafikkontoret spela en viktig roll som upplåtare av marken till Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI. Idag upplåts marken kostnadsfritt till FTI, samtidigt som de ofta misslyckas med att hålla platserna i gott skick. Det förstör vår stadsmiljö, skapar otrygghet och försämrar stockholmarnas inställning till återvinning.

Vi beklagar att kontoret inte kommenterar situationen vid återvinningsstationerna i sitt utlåtande. Staden och trafikkontoret måste agera för att få en bättre situation vid återvinningsstationerna, som står på stadens mark och upplåts av trafikkontoret.

Särskilt uttalande gjordes av Mads Lundgaard (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna anser att det är positivt att staden aktivt arbetar för att göra det lättare för stadens innevånare att återvinna och hantera avfall. De nuvarande öppettiderna för återvinningscentralerna begränsar både privatpersoner och företags möjligheter att hantera avfall. Ökade öppettider kan därför vara en god idé för att öka återvinningen och därmed få en positiv miljöpåverkan.

Ang. skrivelsen under ”värt att notera” ges förvaltningen möjlighet att driva frågan om ett förbud mot kassering av avfall med viss beskaffenhet. Ett sådant förbud är ännu ej prövat och dess effekter ur miljö- och näringslivshänsyn är svåra att beakta. Om ett sådant förbud införs måste staden betänka vilka möjligheter som behöver öppnas upp för att tillgodose de företag som hanterar varor som ej får kasseras.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S) enligt följande.

3. att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
4. att redan nu öka öppettiderna på ett antal återvinningscentraler samt
5. att därutöver anföra följande:

Motionen pekar på vikten av att göra det lättare för Stockholmarna att återvinna. Det är bra att förvaltningen i tjänsteutlåtandet är positiv till idén om att öka återvinningsgraden i Stockholm och också stödjer förslaget att utarbeta en strategi för uppnå detta.

Till skillnad mot förvaltningen så instämmer vi i motionärernas förslag att redan nu utöka öppettiderna för att göra det enklare att återvinna. Att som idag begränsa tillgängligheten till återvinningscentralerna genom starkt begränsade öppettider är inte uttryck för en modern stad med höga ambitioner för klimat- och miljöarbetet. Ökade öppettider borde prövas på ett antal återvinningscentraler redan innan en strategi har tagits fram. Får man ett ökat tillflöde av återvinningsmaterial på återvinningscentraler som har ett utökat öppethållande är det viktig kunskap som bör finnas med i underlaget för den framtida strategin.